

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Institucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Nowy obszar tematyczny biogospodarka w pracach ENRD

Podczas 12 spotkania krajowych sieci obszarów wiejskich 17-18 września 2018 r. w Tallinie zagadnienia dotyczące biogospodarki były poruszane w różnych aspektach.

W sesji plenarnej poświęconej zagadnieniom biogospodarki jako pierwszy głos zabrał Pan Thomas Trapido, który zapoznał uczestników z ideą eko-społeczności w Estonii działających w ramach Globalnej Sieci Ekowiosek <https://ecovillage.org>. Ekowioska to tradycyjna lub miejska społeczność, powstała dzięki lokalnym procesom partycypacyjnym we wszystkich czterech wymiarach zrównoważonego rozwoju (społecznego, kulturowego, ekologicznego i ekonomicznego) <https://ecovillage.org/projects/dimensions-of-sustainability/> w celu regeneracji środowisk społecznych i naturalnych. Pan Trapido widzi w eko-społecznościach potencjał do dalszej współpracy jako centra szkoleniowe przyciągające tysiące odwiedzających, jako żywe laboratoria z nowymi technologiami, współpracujące z ekspertami w budowaniu społeczności. W podsumowaniu swojego wystąpienia prelegent stwierdził, że ekowioski już teraz odgrywają widoczną rolę w ożywianiu społeczności wiejskich, a ich potencjał nie jest do końca wykorzystany.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Temat biogospodarki poruszany jest również w działalności Europejskiego Partnerstwa na rzecz Wydajnego i Zrównoważonego Rolnictwa EIP-AGRI, o czym wspominał jej przedstawiciel p. Alberto D’Alvino. Przedstawił kontekst polityczny zagadnienia. Dyrekcja Generalna ds. Rolnictwa Komisji Europejskiej pracuje obecnie nad aktualizacją strategii dotyczącej biogospodarki, która została opublikowana w 2012 roku i poddana przeglądowi w 2017 roku. Aktualizacja ta ma podkreślić powiązania i synergie pomiędzy finansowaniem ze strony WPR jak i różnych źródeł finansowania na rzecz badań i rozwoju na różnych poziomach – europejskim, krajowym jak i regionalnym. Sieć EIP-AGRI wpisała biogospodarkę w swoje priorytetowe działania na rok 2018, koncentrując się na tematyce produkcji rolniczej. W najbliższym czasie planuje zorganizować warsztaty poświęcone tej tematyce oraz spotkania 2 grup fokusowych "Nowa pasza dla trzody chlewnej i drobiu" oraz "Zmniejszenie strat żywności w gospodarstwie”.

Z kolei Europejska Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich pragnie swoje prace skierować na kwestie dostawy usług, przy czym ostateczny zakres zależeć będzie od spotkania nowo powołanej grupy tematycznej ENRD dotyczącej biogospodarki, która spotka się w październiku br. Kolejne spotkania tej grupy planowane są na styczeń i kwiecień 2019 r. z prezentacją wyników prac przewidzianą w czerwcu przyszłego roku. Przedstawiciele ENRD zachęcali krajowe sieci do angażowania się w rozpoczęte prace, a także do wymiany wiedzy i zbierania dobrych praktyk w tym zakresie. Do tej pory do grupy zgłosiło się 150 przedstawicieli z 25 krajów UE oraz z Macedonii, Mołdawii i Norwegii (włączając Instytucje Zarządzające krajowych sieci obszarów wiejskich i Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich, Agencje Płatnicze, organizacje europejskie, stowarzyszenia rolnicze, naukowcy i reprezentacji sektora prywatnego). Grupa powstała w kluczowym momencie: kiedy odbywa się przegląd unijnej strategii dotyczącej biogospodarki i przyszłej WPR, jako odpowiedź na rosnące zainteresowanie interesariuszy tematem oraz przy zwiększających się możliwościach, jakie modele biznesowe pochodzenia biologicznego muszą oferować rozwojowi obszarów wiejskich w wyniku postępu naukowego, ewolucji technologicznej, poprawy wiedzy i większej świadomości. Zadaniem grupy jest wspieranie rozwoju zrównoważonych łańcuchów wartości biogospodarczych na obszarach wiejskich w celu promowania zatrudnienia, wzrostu gospodarczego i włączenia społecznego, przy jednoczesnym zachowaniu ekosystemów. Więcej informacji o pracach grupy dostępnych jest na stronie ENRD: https://enrd.ec.europa.eu/news-events/events/1st-meeting-thematic-group-mainstreaming-bioeconomy_en

Zrównoważona i zamknięta biogospodarka w Europie będzie tematem wydarzenia na wysokim szczeblu 22 października 2018 r. w Brukseli. Według Komisji Europejskiej nowa strategia na rzecz biogospodarki ma służyć nie tylko rozwojowi zrównoważonej biogospodarki, ale także budowie gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ). Efektami wdrożenia strategii mają być m.in. zmniejszenie zużycia paliw kopalnianych oraz bardziej ekologiczne działania sektorów rolnego i leśnego. Nowa strategia ma pomóc w znalezieniu rozwiązań dla takich globalnych wyzwań jak wzrost liczebności populacji ludzkiej na Ziemi czy postępujące zmiany klimatyczne. Konferencję będzie można śledzić w internecie: <https://webcast.ec.europa.eu/bioeconomy-week-sustainable-circular-bio-economy-the-european-way>. Wydarzenie przedstawione jest pod adresem <http://ec.europa.eu/research/index.cfm?pg=events&eventcode=A25347CB-B64A-387D-87DFA5040955E5F0#>.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Podczas spotkania krajowych sieci obszarów wiejskich w Tallinie Estońska Sieć Obszarów Wiejskich - gospodarz spotkania zorganizowała dla uczestników warsztaty tematyczne w 3 grupach: gospodarka obiegu zamkniętego, odnawialne źródła energii oraz biogospodarka i rozwiązania ekologiczne. Każda grupa miała okazję zapoznać się projektem finansowanym z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w Estonii. Trasa trzeciej grupy wokół tematu biogospodarka obejmowała wizytę w gospodarstwie rolnym Esko Farm, którego właścicielem jest p. Gunnar Eensalu. Jest to gospodarstwo rodzinne położone 22 km od Tallina i posiadające 250 ha ziemi, hodujące 200 sztuk bydła i zatrudniające 10 pracowników. W gospodarstwie zastosowano różne rozwiązania pro środowiskowe takie jak: pelet do podgrzewania mleka czy panele słoneczne do podgrzewania wody. Głównym kierunkiem działalności gospodarstwa jest produkcja przetworów mlecznych: ser półtwardy, jogurty, ser biały, lody jogurtowe i masło. Produkty sprzedawane są bezpośrednio w hotelach, restauracjach i sklepach detalicznych w Tallinie oraz za pomocą strony internetowej <http://eskolu.ee>. Właściciel współpracuje z operatorami turystycznymi, które organizują jednodniowe wizyty turystów na farmie połączone z degustacją produktów lokalnych. Ponadto organizowane są wizyty szkolne i szkolenia dla dzieci na temat działalności gospodarstwa rolnego. Gospodarstwo otrzymało wsparcie finansowe z PROW 2007-2013 z 2 działań: LEADER i doradztwo. Obecnie działalność wspierana jest z działania inwestycyjne w ramach PROW 2014-2020 i dzięki otrzymanym środkom możliwości produkcyjne wzrosną trzykrotnie. Ponadto gospodarstwo uczestniczy w inicjatywie Dni Otwarte Farmy (Open Farm Day) realizowanej przez Estońskie Ministerstwo Rolnictwa we współpracy z Estońską Siecią Rozwoju Obszarów Wiejskich. Coroczne targi, odbywające się w lipcu, mają na celu promowanie lokalnych produktów i podnoszenie świadomości na temat życia na wsi poprzez udostępnianie szerszemu gronu odbiorców gospodarstw rolnych, które oferują możliwość udziału w różnorodnych warsztatach i działaniach oraz degustację lokalnej żywności. Różnorodna działalność prowadzona w gospodarstwie Esko Farm pozwala uzyskiwać wystarczający dochód rodzinie.

Samochód dostawczy przetworów mlecznych

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Następnie w ramach współpracy Nordycko-Bałtyckiej Sieci Obszarów Wiejskich Agata Markuszewska z Jednostki Centralnej KSOW przedstawiła przykład działania polskiej sieci wspierający rozwiązania w obszarze biogospodarki. W ramach Planu działania KSOW na lata 2014-2020 sfinansowano produkcję cyklu filmów pt. Nowoczesność w rolnictwie. Jeden odcinek dotyczył zapobiegania zanieczyszczeniom wody w ekologicznym gospodarstwie hodowlanym p. Elżbiety Reitzig położonym nad rzeką Drawą w województwie wielkopolskim. Właścicielka korzysta ze wsparcia programów rolno-środowiskowych w ramach PROW. Prezentowane gospodarstwo, oprócz hodowli bydła mięsnego, prowadzi również działalność agroturystyczną stosując rozwiązania techniczne, które wpływają na zmniejszenie negatywnego wpływu działalności na stan wód i powietrza. Ponadto właściciele chętnie dzielą się wiedzą i doświadczeniami z innymi rolnikami i doradcami rolnymi. Gospodarstwo, dzięki zastosowaniu wielu praktyk pro-środowiskowych, w tym zamykanie obiegu biogenów w gospodarstwie, zajęło II miejsce w krajowym etapie konkursu Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na „Najlepsze gospodarstwo ekologiczne” w kategorii „Ekologiczne gospodarstwo towarowe” oraz uzyskało I miejsce w etapie krajowym Konkursu na Rolnika Roku Regionu Morza Bałtyckiego 2015. Dodatkowo gospodarstwo znalazło się w gronie gospodarstw demonstracyjnych w Polsce promujących dobre praktyki przyjazne Morzu Bałtyickiemu. Na zakończenie [prezentacji](#) uczestnicy mieli okazję obejrzeć skróconą wersję filmu z napisami w języku angielskim.

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Pomocy technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Institucja Zarządzająca PROW 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Prezentowane podejścia zarówno na wizytowanej farmie w Estonii jak i w sfilmowanym gospodarstwie w Polsce były punktem wyjścia do dyskusji moderowanej przez przedstawicieli ENRD na temat rozwiązań w zakresie tworzenia sieci kontaktów i wsparcia interesariuszy przez krajowe sieci. Uczestnicy zastanawiali się, co to jest biogospodarka i jakie ma powiązania z gospodarką w obiegu zamkniętym, jak połączyć różne narzędzia i polityki dotyczące biogospodarki. Podnoszono też kwestie braku strategii biogospodarki w większości krajów Europy (strategie przyjęły jak dotychczas jedynie w Finlandii, Holandii i Niemczech) oraz przyszłych prac nowo powołanej grupy tematycznej ENRD w tym obszarze.

Notatkę sporządzili: Agata Markuszewska i Paweł Krzczunowicz z JC KSOW. Tłumaczenia stosowanych przez prelegentów pojęć i tytułów projektów zostały dokonane przez autorów notatki.

Udział pani Agaty Markuszewskiej i pana Pawła Krzczunowicza w spotkaniu finansowany był ze środków Jednostki Centralnej Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

